

Redogörelse för år 2017

1 Granskningens inriktning

Vi har utfört vår granskning enligt kommunallag och kommunens revisionsreglemente.

Vi har granskat den verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed i kommunal verksamhet. Vi har prövat om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Vi har gjort en analys där vi bedömt väsentlighet och risk bland annat beträffande aktuella förändringar, nya verksamheter, verksamheter av stor ekonomisk omfattning samt inom områden som vi i övrigt bedömt angelägna. Med utgångspunkt från analysen har vi planerat våra revisionsinsatser.

De granskningar som har gjorts har sammanställts i särskilda revisionsrapporter som under hand lämnats till berörda. I granskningsarbetet har vi biträtt av PwC.

Under året har vi haft informationsträffar med representanter för kommunfullmäktige, kommunstyrelse, utskottet för Samhällsutvecklingen och verksamheterna samt genom de valda lekmannarevisorerna med representanter för kommunägda bolag. Informationen från verksamheten har bland annat omfattat kostenheten, skogsverksamhet och hemtjänstens organisation. Vi har genomfört studiebesök vid Lillångets skolmatsal.

Genom protokoll har vi löpande följt styrelsens, beredningarnas och nämndernas verksamheter.

Vi har deltagit i interna seminarier och informationer samt i externa utbildningar, seminarier och informationer viktiga för revisionens utförande.

2 Resultat

Nedan redovisas de viktigaste resultaten från vår granskning 2017. Sammanfattningar och revisionsrapporter i sin helhet finns på kommunens hemsida [http://www.solleftea.se/kommun&politik/kommunens organisation/revisorer](http://www.solleftea.se/kommun&politik/kommunens_organisation/revisorer).

2.1 Bokslut och årsredovisning

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen lämna en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att årsredovisningen huvudsakligen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Årets resultat är positivt och uppgår till +25,8 mnkr (+65,0 mnkr). Resultatet medför därför en positiv avvikelse mot budget med ca +5,9 mnkr. Verksamheternas budgetavvikelser uppgår till +9,9 mnkr.

Kommunen redovisar för första gången en positiv soliditet om man beaktar hela pensionsförpliktelsen – tillgångarna är större än skulderna – och uppgår nu till 0,7 %.

Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av de verksamhets- och finansiella mål som fullmäktige har angivit i 2017 års budget. Samtliga mål, såväl finansiella mål som verksamhetsmål, är förenliga med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat.

Vidare bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2.2 Delårsrapport

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas bedömning lämnades till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas där den 30 oktober.

Utifrån genomförd granskning lämnade vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- Räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
- Utfallen i delårsrapporten är förenliga med samtliga fyra finansiella mål.
- Kommunen har två verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning varav ett bedöms bli uppfyllt. Utfallen är därmed delvis förenliga med fullmäktiges mål i ett verksamhetsperspektiv.

2.3 Nämndernas ansvarsutövande

Granskningen avser samtliga nämnder och beredningar.

Vi har granskat styrelsens, nämndernas och beredningarnas åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera verksamheten år 2017. Granskningsinsatserna har omfattat frågor kring ledning och styrning, ekonomi, viktiga frågor med utgångspunkt från styrelsens och nämndernas protokoll 2017 och viktiga framtidsfrågor.

Utifrån den övergripande granskning som skett bedömer vi att styrelsen, nämnderna och beredningarna utövat sitt ansvar på ett tillfredsställande sätt med följande kommentarer:

Kommunstyrelsen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag. Bedömningen baseras på att styrelsen når god måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi. I enskilda granskningar har vi dock noterat brister gällande den interna kontrollen.

Jävsnämnden har i begränsad utsträckning vidtagit åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag. Bedömningen baseras på att nämnden inte kan verifiera att den utövat styrning över sin verksamhet i form av verksamhetsplan/mål eller ekonomi (budget). Nämnden har heller inte antagit plan för intern kontroll.

Överförmyndarnämnden har till övervägande del vidtagit åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag. Däremot saknas löpande utvärderingar av nämndens mål samt att nämnden inte har upprättat internkontrollplan för sin verksamhet.

Samtliga *fullmäktigeberedningar* har slutfört sina uppdrag och har i princip inte haft några möten under 2017. Demokratiberedningen och beredningen för Unga och Lärande har haft ett protokollfört möte vardera. Samtliga beredningars verksamhet bedöms under 2017 endast i begränsad utsträckning vara ändamålsenlig. Bedömningen baserar på att det av protokoll framgår att uppdrag från tidigare år fullgjorts men att beredningens dokumentation brustit. Utifrån bristen på underlag saknar vi möjlighet att bedöma om beredningarna har bedrivit verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen har varit tillräcklig.

2.4 Lokalt miljöarbete.

Vår sammanfattande bedömning är att det lokala miljöarbetet i begränsad utsträckning bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen inom området bedöms vara otillräcklig.

Den revisionella bedömningen baseras framför allt på följande iakttagelser:

- Kommunstyrelsen kan inte i rimlig grad verifiera att den leder och samordnar det lokala miljöarbetet.
- Kommunstyrelsen kan inte i rimlig grad verifiera att det sker en systematisk uppföljning/utvärdering av de miljömål som fastställts av kommunfullmäktige.
- Av de två måldokument som har följts upp uppfylls endast det ena dokumentets miljömål medan det andra dokumentets måluppfyllelse är bristande. Dessutom finns det tre måldokument som saknar dokumenterade uppföljningar.
- Kommunstyrelsen kan inte i rimlig grad verifiera att den avsatt tillräckliga resurser för att bedriva ett systematiskt miljöarbete under 2016.

- Mål som fokuserar på ekonomi och effektivitet inom miljöområdet saknas för 2016. Följaktligen saknas förutsättningar att bedöma måluppfyllelsen inom aktuella områden.
- Kommunstyrelsens beslut år 2017 att avsätta resurser till rekrytering av en hållbarhetsstrateg förbättrar förutsättningarna att arbeta strategiskt med det kommunala miljöarbetet.
- Ansvarsfördelningen inom verksamhetsorganisationen är inte dokumenterad och tydliggjord. Däremot bedöms ansvarsfördelningen inom den politiska organisationen vara tydlig.
- Verksamheten saknar tillförlitliga rutiner för att inventera och analysera kommuninterna utsläpp.
- Kommunstyrelsens återrapportering av det lokala miljöarbetet till uppdragsgivaren kommunfullmäktige är ofullständig.

2.5 Tillväxt och näringsliv – med fokus på unga och nyanlända

Vår sammanfattande bedömning är att kommunens tillväxt och näringslivsarbete med fokus på unga och nyanlända till övervägande del bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Verksamheten bedöms ur ekonomisk synpunkt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom området bedöms dock i begränsad utsträckning vara tillräcklig.

Vår bedömning baseras på följande granskningsiakttagelser:

- Mål, mätetal och prioriterade aktiviteter är till övervägande del tillräckliga. Mål har fastställts på övergripande nivå, dels inom ramen för DUA. Det är dock en brist att ett aktuellt näringslivsprogram ännu inte har fastställts och att mål inom DUA inte har behandlats politiskt.
- Aktiviteter finns som riktar sig till unga och nyanlända som står utanför arbetsmarknaden. Vidare finns det aktiviteter som syftar till att stödja nyföretagande.
- Roller och ansvar har reglerats i lagar (exempelvis skollagen) samt att intervjuade företrädare överlag upplever att roller och ansvar är tydliga. Det finns dock vissa gränsdragningar mellan kommunens verksamheter som inte fullt ut upplevs tydliga, exempelvis mellan arbetsmarknads-enheten och ekonomiskt bistånd.
- Verksamheten bedrivs inom tilldelade budget-ramar och intervjuer indikerar att resurserna är tillräckliga. Kommunen behöver dock säker-ställa att det finns resurser att möta framtida behov.
- Verksamheten bedöms nå måluppfyllelse avseende ekonomi utifrån att senaste prognos visar på att verksamheten kommer att bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.
- Det går inte att styrka att utvärdering och analys av uppnådda resultat och effekter sker på ett systematiskt sätt inom näringslivskontorets verksamheter. Tillräcklig uppföljning och utvärdering görs dock av mål inom ramen för DUA.
- Redovisning och rapportering är i begränsad utsträckning tillräcklig. Rapporteringen till kommunstyrelsen ger ingen vägledning om verksamheternas arbete är tillräcklig för att nå fastställda mål. Vidare sker ingen strukturerad redovisning av mål och måluppfyllelse inom ramen för DUA-överenskommelsen.

2.6 Lönerutiner

Vår sammanfattande bedömning är rutiner gällande lönehantering i begränsad utsträckning bedrivs på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen inom området i begränsad utsträckning är tillräcklig.

Granskningen har resulterat i följande iakttagelser och bedömningar:

- Rutinbeskrivningar finns för chefer och medarbetare men de bör kompletteras. Däremot saknas det rutinbeskrivningar för den centrala lönehanteringen och även dokumenterade rutiner för kontroller.
- De brister vi noterat gällande följsamhet till riktlinjer består i att attester inte sker i tid eller att vissa anställningsuppgifter är felaktiga.
- Det finns i stor utsträckning tillräckliga resurser men det blir sårbart vid frånvaro. Krav på utbildning av chefer saknas och inga gemensamma utbildningar erbjuds.
- Verksamheten kommer sannolikt att hålla sig inom tilldelade resurser 2017.
- I avsaknad av konkreta mål saknas revisionell grund för att bedöma måluppfyllelse.
- Ansvarsfördelningen är tydlig gällande grundläggande funktioner men behöver förtydligas och dokumenteras.
- Kontroller görs, men rutiner och dokumentation av genomförda kontroller behöver dokumenteras bättre.

2.7 Intern kontroll och riskbedömningar

Sammanfattningsvis bedömer vi att kommunstyrelsens arbete inom området till övervägande del sker på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen bedöms till övervägande del vara tillräcklig.

Bedömningen grundar sig på följande kontrollmål:

- Anvisningar för arbetet med riskbedömningar är reglerat i interna styrdokument.
- Kommunstyrelsen har upprättat en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys för sina ansvarsområden. Upprättad analys följer fastställda riktlinjer för området.
- Dokumenterad riskanalys saknas för nämnder och fasta fullmäktigeberedningar.
- Kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2017 är i allt väsentligt upprättad i enlighet med kommuninterna riktlinjer.
- Kommunstyrelsen har begärt och fått uppföljning under innevarande verksamhetsår över åtgärder inom internkontrollområdet.
- Internkontrollplaner för nämnder och beredningar saknas.

2.8 Barnkonventionen

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsens styrning och uppföljning avseende barnkonventionen i begränsad utsträckning är ändamålsenlig. Vidare bedöms kommunstyrelsen i begränsad utsträckning säkerställa att barnkonventionen tillämpas.

Bedömningen grundar sig på följande kontrollmål:

- Övergripande verksamhetsplan innehåller ett antal mål/mått med fokus på barn och unga.

- Det finns en inrättad ungdomsdelegation, och dess uppdrag och syfte har reglerats genom reglemente och visionsdokument.
- Det finns styrning i olika verksamhetsspecifika styrdokument och planer som hänvisar till barnkonventionen och/eller att barn- och unga perspektivet ska beaktas.
- Det finns vissa övergripande styrdokument, exempelvis översiktsplan och folkhälsoplan, som även till vissa delar innehåller mål för barnperspektivet. I folkhälsoplanen anges t.ex. tydligt att barnkonventionen ska beaktas i beslut som rör barn och unga, vilket vi bedömer vara positivt. Det ungdomspolitiska programmet är dock från 2006 och bör uppdateras.
- Styrningen brister dock i att säkerställa hur barnkonventionen ska beaktas och förverkligas mer praktiskt. En sådan brist rör att det inte är tydligt hur planerna och målen som rör barnkonventionen ska följas upp och utvärderas.
- Inom vissa verksamheter finns förvisso olika arbetssätt som syftar till att beakta barn och ungas bästa, men vi kan konstatera att det saknas utarbetade former för att säkra att barnets bästa beaktas i kommunens arbets- och beslutsprocesser.
- Det finns olika forum, framförallt Ungdoms-delegationen, som kan användas för att inhämta barn och ungas synpunkter i olika processer. Ungdomsdelegationens roll och funktion gentemot nämnderna behöver dock tydliggöras och utvecklas.
- Det finns en osäkerhet kring kännedom om barnkonventionen i kommunen. Någon utbildning om barnkonventionen och dess artiklar har inte genomförts i kommunen vilket är en brist.
- Det finns till övervägande del former för dialog och inflytande för barn och ungdomar.
- Ingen samlad uppföljning eller utvärdering görs av kommunens arbete med barnkonventionen även om det till viss del görs på verksamhetsnivå. Vår bedömning är därför att kommunstyrelsen brister i uppföljningen av hur barnperspektivet beaktas i kommunens olika verksamheter.

2.9 Intern kontroll vid inköp/upphandling

Vår sammanfattande bedömning är att rutiner för inköp/upphandling till övervägande del är ändamålsenliga och ekonomiskt tillfredsställande och att den interna kontrollen till övervägande del är tillräcklig.

Bedömningen grundar sig på följande kontrollmål:

- Det finns rutiner för inköp och kontroll av fakturor men rutiner behöver förtydligas och kompetensen i verksamheten behöver stärkas.
- Rutiner för kontroll av anställdas bisysslor bedöms som ändamålsenliga.
- Utifrån intervjuer bedömer vi att verksamheten ges möjlighet att lämna synpunkter/delta i upphandlingar.
- Fakturerade priser överensstämmer till övervägande del med avtal. Vi har dock noterat några felaktigheter vid stickprovskontroller.
- Vi har noterat att det finns ett stort antal leverantörer som det saknas avtal med. Det rör sig oftast om mindre belopp. För några lokala leverantörer rör det sig dock om större belopp.
- Rutiner för uppföljning av anställdas bisyssla bedöms som tillfredsställande.
- Det finns till viss del rutiner för att säkerställa att inköp inte avser privat konsumtion, men rutinerna kan utvecklas.

- Det finns spårbarhet mellan fakturor och beställningar. Rutinbeskrivningarna behöver dock ses över.
- Inköp och attest har skett av behörig person då inga avvikelser har noterats vid stickprovskontroller.

2.10 Kontroll, tillsyn och insyn av externa utförare – övergripande granskning

Utifrån granskningens omfattning görs ingen sammanfattande revisionell bedömning. Vi anser dock att det finns riktlinjer avseende förskola men saknas för övriga verksamheter. Kommunen har även utövat tillsyn i förskolorna som har rapporterats till kommunstyrelsen. I övrigt har ingen särskild rapportering avseende entreprenader gjorts till kommunstyrelsen men ingår till viss del i den rapportering som görs i delårsrapport och årsredovisning.

2.10 Lokalförsörjning

Vår sammanfattande bedömning är att kommunens lokalförsörjning i begränsad utsträckning sker på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen för området bedöms vara bristande. Däremot bedömer att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Bedömningen grundar sig på följande kontrollmål:

- Strategisk plan finns främst i form av lokalförsörjningsplan (baserad på 2010 års förutsättningar), investeringsbudget och underhållsplaner.
- Den strategiska styrning som finns saknar tydliga övergripande målsättningar som utvärderas regelbundet.
- Då tydliga målsättningar inte har gått att styrka går det inte att bedöma om måluppfyllelse nås för kommunens lokalförsörjning.
- Verksamheten har i väsentlig grad hållit sin tilldelade budgetram för lokaler.
- Solatum Hus & Hem har utfört underhåll till en högre nivå än vad som reglerats i avtal.
- Behovsinventering sker, dock inte på ett systematiskt sätt samt att dokumenterade riktlinjer saknas.
- Uppföljnings och redovisning är främst kopplad till ekonomisk redovisning, i kommunstyrelsen såväl som bolagets styrelse. Uppföljning sker av vissa specifika projekt.
- Återrapportering från Solatum Hus & Hem AB till kommunen sker i första hand på tjänstemannanivå.

2.12 Uppföljning av tidigare genomförda granskningar

Målet med revisorernas arbete är inte bara att det efter årets slut ska leda till en revisionsberättelse. Revisorernas arbete ska också leda till en bättre trygghet, säkerhet och effektivitet. Därför är det nödvändigt att de förslag revisorerna lämnat tidigare år löpande följs upp så att revisorerna kan bedöma om tillräckliga åtgärder vidtagits från nämndernas sida. Revisorerna har därför gjort en uppföljande studie av granskningar som genomfördes 2015 avseende verksamhetens effektivitet, taxor och avgifter samt övertagande av hemsjukvården.

Verksamhetens effektivitet:

- Målarbete inkluderande mål/mätetal rörande effektivitet som gör det möjligt att följa upp och utvärdera verksamhetens effektivitet är delvis genomfört.
- Ansvarsfördelningen inom politik och förvaltningen rörande verksamhetens effektivitet är ej genomförd. Kommunen delar inte revisorernas uppfattning.

Taxor och avgifter:

- Systemdokumentation, där taxor och avgifter är en del, har inte genomförts.
- Rutinbeskrivningar för de olika taxorna och systemen behöver utvecklas, är inte genomförd.
- Översyn och centralisering av två kundreskontror är inte genomförd.
- Översyn av arbetsordning för barnomsorgs-avgifter och va-avgifter är inte genomförd.
- Förbättring av dokumentation av genomförda kontroller vid avstämningar, är inte genomförd.
- Mer frekventa inventeringar av exempelvis fritidshus avseende va- och renhållning har gjorts och är genomförd.
- Stärka kontroller för att säkerställa att den manuella inrapporteringen blir korrekt är delvis genomförd.

Övertagande av hemsjukvården:

- Säkerställa att informationsöverföringen mellan hemsjukvården och landstinget fungerar tillfredsställande. Arbetet har påbörjats är delvis genomfört.
- Att tydliggöra ansvarsgränser och samarbets-ytor mellan hemsjukvården och landstinget är påbörjat och är delvis genomfört.
- Kommunstyrelsen fattar beslut om uppdrag och organisation för hemsjukvårdsverksamheten. Framtagande av styrdokument har inte genomförts. Rekommendationen är inte genomförd.
- Säkerställa tydligheten av ansvaret för gemensam planering för sjukvårdspatienter som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser och hemtjänstinsatser. Arbetet är påbörjat och delvis genomfört.
- Kommunstyrelsen säkerställer tillsammans med landstinget att läkemedelsgenomgångar utförs är inte genomfört.
- Strategier för hantering av framtida finansi-ering och kostnadsökningar. En projektgrupp har bildats som arbetar med frågan 2018. Rekommendationen är delvis genomförd.
- Kommunstyrelsen beaktar hemsjukvården vid framtagande av intern kontrollplan har genomförts.

3 Framtid

En viktig och grundläggande del i revisionsprocessen är planeringen av revisionsinsatser. Med utgångspunkt från genomförd väsentlighets- och riskanalys planeras bland annat följande revisionsprojekt år 2018:

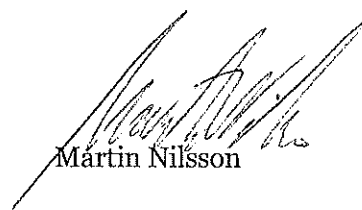
- Granskning av årsredovisning och delårsrapport (obligatoriskt)
- Granskning av nämndernas och beredningarnas övergripande ansvarsutövande
- Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner samt fördjupade projekt (Hantering och rutiner avseende riktade statsbidrag).

- Investeringar
- Kunskapsmål i grundskolan
- Kompetensförsörjning
- Resursfördelning gymnasiet
- Verkställighet av beslut
- Uppföljning av genomförda granskningar år 2016
- Lekmannarevision (genom utsedda lekmannarevisorer) i Sollefteå Förvaltaren AB, Energidalen i Sollefteå AB, Sollefteå Näringslivs AB, Solatum Hus&Hem AB, Höga Kusten Airport AB och Sollefteåforsens AB.

SOLLEFTEÅ KOMMUNS REVISORER

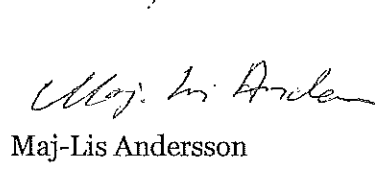
Bertil Falckerby

Martin Nilsson

Leif Ågren

Maj-Lis Andersson

Susanne Nordgren